

ДАРХАН-УУЛ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН АУДИТЫН ТАЙЛАН

ОНХС-ИЙН САНХҮҮЖИЛТЭЭР ИРГЭДИЙН САНАЛААР
ДЭМЖИГДЭЭГҮЙ ТӨСӨЛ АРГА ХЭМЖЭЭГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ
ЗӨРЧИЛ ДАВТАГДАН ГАРСААР БАЙНА

АУДИТЫН СЭДЭВ: “ОРОН НУТГИЙН ХӨГЖЛИЙН САНГИЙН 2024 ОНЫ
БҮРДҮҮЛЭЛТ, ЗАРЦУУЛАЛТ, ҮР ДҮН”

АУДИТЫН КОД: ДАА-2025/31-07-ШТА-ГА

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг
дараах хаягаар авна уу.

Дархан-Уул аймаг
2025 он

Дарга, тэргүүлэх аудитор Ш.Мөнхбаяр
Утас: 70373089 Цахим хаяг: munkhbayarsh@audit.gov.mn
Аудитын менежер У.Батсүрэн
Утас: 70373089 Цахим хаяг: batsurenu@audit.gov.mn
Ахлах аудитор С.Санжаажав
Утас: 70373089 Цахим хаяг: sanjaajavs@audit.gov.mn
Аудитор Б.Алтанзул
Утас: 70373089 Цахим хаяг: altanzulby@audit.gov.mn
Аудитор Ч.Гантулга
Утас: 70373089 Цахим хаяг: gantulgach@audit.gov.mn
Аудитор З.Мөнгөнцэцэг
Утас: 70373089 Цахим хаяг: munguntsetsegz@audit.gov.mn
Аудитор Ч.Болормаа
Утас: 70378845 Цахим хаяг: bolormaach@audit.gov.mn
Аудитор Н.Хулансүрэн
Утас: 70378845 Цахим хаяг: khulansurenn@audit.gov.mn
Аудитор Г.Золбаяр
Утас: 70378845 Цахим хаяг: zolbayarg@audit.gov.mn

ДҮГНЭЛТ:

Аудитаар нийт 2,771.1 сая төгрөгийн алдаа зөрчил илэрснээс 9.7 сая төгрөгийн 3 төлбөрийн акт, зөрчил арилгуулах тухай 105.5 сая төгрөгийн 11 албан шаардлага хүргүүлэн, цаашид үйл ажиллагаанд мөрдөж ажиллах 2,655.9 сая төгрөгийн 19 зөвлөмж өглөө.

Аудитын явцад цуглуулсан нотлох зүйлс, аудитын дүнд үндэслэн дараах дүгнэлтийг хийж байна.

- ОНХНС-аас аймаг, сумдын ОНХС-д олгох орлогын шилжүүлгийг батлагдсан аргачлалын дагуу тооцож гаргасан боловч 739.7 сая төгрөг дутуу олгосон байна.
- ОНХС-ын орлогын эх үүсвэрийг төлөвлөхдөө өмнөх оны үлдэгдэл, малын тоо толгойн татварын орлогыг санхүүжилтийн эх үүсвэрт тусган батлуулсан байна.
- ОНХСанд санал өгсөн иргэдийн дундаж хувь улсын дунджаас 23.8 хувиар бага үзүүлэлттэй гарахад Дархан, Орхон сумдын санал өгсөн иргэдийн дундаж хувь нөлөөлсөн байна.
- Иргэдийн саналаар дэмжигдээгүй хөтөлбөр, төсөл, арга хэмжээг ОНХС-ийн хөрөнгөөр санхүүжүүлэх зөрчил давтагдан гарсаар байна.
- ОНХС-ийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлсэн төсөл, арга хэмжээний худалдан авах ажиллагааг ТБОНӨХБАҮХАТ хуулийн дагуу зохион байгуулсан байна.
- ОНХС-ийн хөрөнгөөр дутуу болон хэрэгжээгүй төсөл арга хэмжээг бүрэн хэрэгжсэнээр тайлагнасан байна.
- Аймаг, сумдын ОНХС-ийн санхүүжилтийн 91.1 хувийг дэд бүтэц, орчны тохижилт зэрэг орон нутгийн хөгжилд үр дүнгээ өгөх ТАХ-нд зарцуулсан байна.
- ОНХС-ийн санхүүжилтээр хэрэгжүүлсэн 94.7 сая төгрөгийн хөрөнгө ашиглалтгүй байна.
- Дархан сумын ИТХ "Орон нутгийн хөгжлийн сангийн үйл ажиллагааны журам"-ын 9 дүгээр зүйлийн 9.4⁴⁴-т заасан дагуу хяналт тавих чиг үүргээ хэрэгжүүлээгүй байна.
- ОНХС-ийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, үр дүнгийн талаарх мэдээллийг УМС-д бүрэн оруулаагүйгээс иргэд, олон нийт үнэн зөв бодитой мэдээллээр хангагдахгүй байна
- Шилэн дансны цахим системд мэдээллээ дутуу байршуулах зөрчил давтагдан гарсаар байна.
- Аймаг, сумын ОНХС-ийн хөрөнгөөр бий болсон 1,503.5 сая төгрөгийн 21 ТАХ-г ашиглагч байгууллагад шилжүүлэх шийдвэр гаргаагүй, нягтлан бодох бүртгэлд бүртгэж тайлагнаагүй нь өмч хөрөнгө эзгүйдэх, үрэгдэх эрсдэлтэй байна.
- Өмнөх аудитаар өгсөн зөвлөмжийг хэрэгжүүлж ажилласан ч алдаа, зөрчил давтагдан гарч байна

⁴⁴ "ОНХС-ийн хөрөнгөөр санхүүжүүлэх хөрөнгө оруулалт, хөтөлбөр, төсөл, арга хэмжээний төлөвлөлт, санхүүжилт, зарцуулалт, гүйцэтгэл, тайлагналт, бүртгэл болон энэ журмын хэрэгжилтэд төв, орон нутгийн хууль, хяналт, дотоод ба хөндлөнгийн аудитын байгууллага, аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн ИТХ-ын дэргэдэх хороо болон иргэд, иргэний нийгмийн байгууллагууд Төрийн аудитын тухай хууль, Төрийн хяналт шалгалтын тухай хууль, Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хууль, Төсвийн тухай хууль, Засагийн газрын 2015 оны "Дүрэм батлах тухай" 483 дугаар тогтоолын хавсралтаар батлагдсан "Дотоод аудитын дүрэм" болон эдгээртэй нийцүүлэн гаргасан хууль тогтоомжид заасан чиг үүргийн дагуу хяналт тавина.

ЗӨВЛӨМЖ:

Аудитын дүн, дүгнэлт нотлох зүйлст үндэслэн дараах зөвлөмжийг өгч байна. Үүнд:

Дархан сумын ИТХ-ын дарга Б.Эрдэнэзаяа танаа

1. "Орон нутгийн хөгжлийн сангийн үйл ажиллагааны журам"-ын 9 дүгээр зүйлийн 9.4⁴⁵-т заасны дагуу хяналт тавих чиг үүргээ хэрэгжүүлэх

Дархан сумын Засаг дарга Т.Тулгаа танаа

1. ОНХС-д санал өгөх иргэдийн тоог нэмэгдүүлэх
2. Төсвийн тухай хуулийн 60 дугаар зүйлийн 60.3.6, Сангийн сайдын 2021 оны 86 дугаар тушаалаар баталсан "Орон нутгийн хөгжлийн сангийн үйл ажиллагааны журам"-ын 4.3.2-д заасны мөрдөж иргэдийн саналаар дэмжигдээгүй ТАХ-г төлөвлөж, санхүүжүүлэхгүй байх
3. Захиалагч, гүйцэтгэгчийн хооронд байгуулсан гэрээний хэрэгжилт, гүйцэтгэлд үндэслэн санхүүжилтийг олгож байх
4. Техникийн тодорхойлолт, шаардлагыг хангаагүй машин, тоног төхөөрөмжийг хүлээн авахгүй байх
5. ОНХС-ийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлсэн "Кофе шоп" төслийн хүрээнд нийлүүлэгдсэн тоног, төхөөрөмжийг зориулалтын дагуу ашиглаж, үр дүн, үр ашгийг нэмэгдүүлэх

Хонгор сумын Засаг дарга Н.Ганбаатар танаа:

1. Зураг, техник эдийн засгийн үндэслэл хийгдээгүй төсөл, арга хэмжээг батлуулахгүй байх
2. Сумын ОНХС-ийн хөрөнгөөр бий болсон 20.0 сая төгрөгийн 1 ТАХ-г нягтлан бодох бүртгэлд тусгуулах
3. ОНХС-ийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлэх ТАХ-ны төлөвлөлт, хэрэгжилт, зарцуулалт, үр дүнгийн талаар УМС-д бүрэн оруулж байх

Орхон сумын Засаг дарга Б.Түмэнцогт танаа:

1. ОНХС-д санал өгөх иргэдийн тоог нэмэгдүүлэх
2. ОНХС-ийн санхүүжилтээр нийлүүлэгдсэн дизель цахилгаан үүсгүүрийг ашиглалтад оруулж, гамшгийн үеийн бэлэн байдлыг хангах
3. Сумын ОНХС-ийн хөрөнгөөр санхүүжиж буй хөрөнгө оруулалт, хөтөлбөр, төсөл, арга хэмжээний хэрэгжилтийн тайланг аймгийн ЗДТГ-ын ХБТХОХ-т дараа оны 02 дугаар сарын 01-ний өдрийн дотор хугацаанд нь иж бүрэн тайлагнаж байх
4. Сумын ОНХС-ийн хөрөнгөөр бий болсон 235.5 сая төгрөгийн 3 ТАХ-г нягтлан бодох бүртгэлд тусгуулах
5. ОНХС-ийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлэх ТАХ-ны төлөвлөлт, хэрэгжилт, зарцуулалт, үр дүнгийн талаар УМС-д бүрэн оруулж байх

Шарын гол сумын Засаг дарга М.Мөнхбаяр танаа:

1. Төсвийн тухай хуулийн 60 дугаар зүйлийн 60.3.6, Сангийн сайдын 2021 оны 86 дугаар тушаалаар баталсан "Орон нутгийн хөгжлийн сангийн үйл ажиллагааны журам"-ын

⁴⁵ "ОНХС-ийн хөрөнгөөр санхүүжүүлэх хөрөнгө оруулалт, хөтөлбөр, төсөл, арга хэмжээний төлөвлөлт, санхүүжилт, зарцуулалт, гүйцэтгэл, тайлагналт, бүртгэл болон энэ журмын хэрэгжилтэд төв, орон нутгийн хууль, хяналт, дотоод ба хөндлөнгийн аудитын байгууллага, аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн ИТХ-ын дэргэдэх хороо болон иргэд, иргэний нийгмийн байгууллагууд Төрийн аудитын тухай хууль, Төрийн хяналт шалгалтын тухай хууль, Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хууль, Төсвийн тухай хууль, Засгийн газрын 2015 оны "Дүрэм батлах тухай" 483 дугаар тогтоолын хавсралтаар батлагдсан "Дотоод аудитын дүрэм" болон эдгээртэй нийцүүлэн гаргасан хууль тогтоомжид заасан чиг үүргийн дагуу хяналт тавина.

- 4.3.2-д заасны мөрдөж мөрдөж иргэдийн саналаар дэмжигдээгүй ТАХ-г төлөвлөж, санхүүжүүлэхгүй байх
2. ОНХС-ийн хөрөнгөөр нийлүүлэгдсэн мал үржлийн багаж, тоног төхөөрөмжийг зориулалтаар нь ашиглах
 3. Сумын ОНХС-ийн хөрөнгөөр бий болсон 638.2 сая төгрөгийн 6 ТАХ-г нягтлан бодох бүртгэлд тусгуулах
 4. Шилэн дансны нэгдсэн системд мэдээллээ хугацаанд нь бүрэн байршуулж байх
 5. ОНХС-ийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлэх ТАХ-ны төлөвлөлт, хэрэгжилт, зарцуулалт, үр дүнгийн талаар УМС-д бүрэн оруулж байх

Дархан-Уул аймгийн Орон нутгийн өмчийн газрын дарга Б.Бат-Эрдэнэ танаа:

1. Аймгийн ОНХС-ийн хөрөнгөөр бий болсон 609.8 сая төгрөгийн 11 ТАХ-г орон нутгийн өмчид бүртгэх

"Дархан хот байгуулалт, барилга захиалагчийн газар" ОНӨААТҮГ-ын дарга Д.Батбаяр танаа

1. "Төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэх төсөл, арга хэмжээг төлөвлөх, санхүүжүүлэх, хянах, тайлагнах журам"-ын 5.3.7-т заасан хяналт хийсэн тухай бүр тэмдэглэл үйлдэж гүйцэтгэгч байгууллагад өгөгдсөн үүрэг даалгавар түүний биелэлтийн талаар тэмдэглэл хөтөлж ажиллах

Аудитаар илэрсэн зөрчил дутагдлыг арилгуулахаар өгсөн албан шаардлага, зөвлөмжийг биелүүлэх, зөрчлийг давтан гаргахгүй байх, зөвлөмжийн мөрөөр авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөг Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.5⁴⁶-д заасан хугацаанд ирүүлж, биелэлтийг Дархан-Уул аймгийн Төрийн аудитын газарт 2026 оны 05 дугаар сарын 30-ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

ДАРХАН-УУЛ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

2025.07.07

⁴⁶ Шалгагдагч этгээд болон холбогдох бусад албан тушаалтан нь энэ хуулийн 20.2-т заасан зөвлөмжийн мөрөөр авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөг аудитын тайланг хүлээн авснаас хойш 30 хоногийн дотор төрийн аудитын байгууллагад ирүүлнэ